

Åtta kommuner samverkar för Hanöbuktsens miljö

Hanöbukten och dess miljötillstånd är av stor betydelse för det kringliggande samhället och en stor del av kustkommunernas identitet, attraktivitet och näringsliv är beroende av ett friskt hav.

Förra sommaren initierade Simrishamns kommun därför en dialog med kommunerna längs Hanöbukten, som snabbt ledde till insikten att frågor som rör vatten, hav och kustbygdens utveckling är högt prioriterade i alla kommunerna och att vi kan nå längre i vårt arbete om vi lär av varandra och samverkar. Mot denna bakgrund har kommunerna Bromölla, Karlshamn, Karlskrona, Kristianstad, Ronneby, Simrishamn, Sölvesborg och

Forts. sid 2

Digital marinpedagogik om Östersjön får stöd

”På djupet i Simrishamn.” Så heter Marint centrum’s nya digitala pedagogiska material om södra Östersjön för lärare och elever på högstadiet som Havs- och vattenmyndigheten beslutat stödja med 150 000 kr. Arbetet kommer att ske i samarbete med Naturskolan Österlen.

Ann-Marie Camper, marinbiolog

Marint centrum har under flera år bedrivit marinpedagogisk verksamhet riktad till elever i olika åldrar i kommunen:

– En av erfarenheterna av detta arbete är att ungdomarna i stort sett saknar bakgrundskunskap om havsmiljö, men kan ge exempel på dess utmaningar, säger Ann-Marie Camper, marinbiolog på Marint centrum. Då de flesta lärare inte heller har en djupare kunskap, blir det ett glapp mellan insikt om problemen och varför de är problem och hur de påverkar ekosystemen och livet i havet.

Forts. sid 2

Krav på förändring av svensk fiskeriförvaltning

Sid 3

Foto: Anders Ahlbom

Tänk om plast...

Sid 3

Sälen, skarven och fisken i Östersjön

Sid 4

En renare Hanöbukst – samarbete i miljöns tjänst

Sid 5

Webbkamera

Nyfiken på vad som sker i Simrishamns hamn? Spana in webbkameran som sitter monterad på Marint centrum. >>

Åtta kommuner samverkar... forts.

Ystad under våren bildat ett gemensamt nätverk för att främja havsmiljön och kustbygden vid Hanöbukten.

Undertecknad överenskommelse

En överenskommelse har undertecknats av kommundirektörerna, där mål och former för samarbetet pekas ut. Målgruppen är en lång rad specialister inom kommunerna, som miljöstrateger, kommunekologer, marinbiologer, havsplanerare, VA-personal, hamnchefer, landsbygds- och skärgårdsutvecklare, näringslivsutvecklare, turistkoordinatorer etc. Två gånger om året ska nätverksträffar arrangeras där aktuella frågeställningar från kommunernas verksamheter liksom från forskning, myndigheter, näringsliv, ideell sektor och annan relevant samhällsdiskussion ska behandlas. Utöver detta kommer samverkan låtas ta olika former i olika frågor, t.ex. genom fokusgrupper kring utvalda frågor, samarbete kring kompetensutveckling, gemensamma projekt och åtgärder och så vidare. Genom Lunds universitets kommande forskningsmiljö på Marint centrum skapas dessutom en lokalt förankrad forskning dedikerad till Hanöbukten och med det nya möjligheter till samverkan mellan akademien och kommunerna.

Avspark med VA-fokus

Nätverket lanserades i slutet av maj i Simrishamn. Ett fyrtiotal tjänstemän samlades för att lyssna till presentationer av Havs- och vattenmyndigheten, Lunds universitet och diskutera gemensamma problemställningar. Ett studiebesök genomfördes även på Simrishamns reningsverk, som just nu byggs om för att förbättra reningen av bl.a. läkemedelsrester, mikroplaster, miljögifter och metaller. Höstens nätverksträff, som äger rum i Blekinge, kommer att fokusera på kust och stränder ur olika perspektiv.

Digital marinpedagogik... forts.

–Målet med projektet är att högstadiel elever i vår kommun ska få en bredare kunskap om grunderna för liv i havet – specifikt i Östersjön och med Hanöbukten i fokus, fortsätter Ann-Marie Camper.

”På djupet i Simrishamn” blir ett digitalt pedagogiskt material kring Östersjöns liv, miljö och utmaningar som innehållsmässigt anpassas för högstadiet i Simrishamn. Lärarna ges ett kunskapsmaterial kring Östersjön som de kan använda i undervisningen, med förslag på aktiviteter för eleverna, och eleverna får ett interaktivt material för att testa sina färdigheter och förstå grunderna kring hur miljöutmaningar kopplar till ekosystemens funktion.

Parallellt med den särskilda satsningen på högstadiet, kommer verksamheten som riktas till andra åldrar att fortsätta:

– Vår bedömning är att det från och med högstadiet finns behov av en djupare förståelse, den ska vi skapa med ”På djupet i Simrishamn”, avslutar Ann-Marie Camper.

Foto: Anders Ahlborn

Krav på förändring av svensk fiskeriförvaltning

Simrishamns kommun och Länsstyrelsen i Skåne har under våren föreslagit att Havs- och vattenmyndigheten ska se över nuvarande system för fördelning av torskkvoterna i Östersjön och lämnat ett gemensamt utarbetat förslag till nytt kvotfördelningssystem. Bakgrunden är att svenskt fiske är på god väg att upphöra längs stora delar av östersjökusten.

Förslaget handlar bl.a. om att en övervägande del av kvoten i östra Östersjön och hela kvoten i västra Östersjön permanent avsätts i en regional kvot för fiskare som enbart har torskfisketillstånd i Östersjön och vars fartygsstorlek är anpassad till lokala landningar. För dagens fiskare gör det föreslagna nya systemet ingen direkt skillnad, istället är förslaget framåt- syftande och konstruerat som en garanti för framtida fiskares tillträde till fisken, vilket krävs för levande fiskehamnar för kommande generationer.

Foto: Nils Bergendal

Anneli Hulthén, landshövding i Skåne

- Vi ser det som helt avgörande att kvotfördelningssystemet görs om, säger Anneli Hulthén, landshövding i Skåne. Om så inte sker, kommer nödvändiga satsningar för att fisket längs östersjökusten ska återhämta sig inte kunna genomföras och Östersjöns fiskehamnar riskerar slås ut för gott. Ingen investering sker i en verksamhet som inte kan garantera en framtida, kontinuerlig tillgång till erforderliga mängder råvara. Dagens system kan inte garantera detta, avslutar landshövdingen.

Givet den östersjöbaserade fiskeflottans begränsade storlek och aktivitet i nuläget, kommer förslaget initialt innebära att en mycket låg andel av den regionala kvoten nyttjas. Den outnyttjade delen föreslås hanteras av Havs- och vattenmyndigheten och skulle kunna lämnas kvar i havet och på så vis ge torskbeståndet en chans till återhämtning. När sedan torskbeståndet har återhämtat sig, finns genom regionalkvoten en säkrad möjlighet för fisket i de svenska östersjöhamnarna att växa igen.

Regional samling

Samtidigt som kvotförslaget syftar till att säkra fiskemöjligheterna för Skånes kommande generationer av fiskare och kustinvånare, behövs åtgärder för att förbättra förutsättningarna för dagens yrkeskår. Flera faktorer samverkar just nu till en historiskt tuff situation: Torskbeståndet i östra Östersjön som har drabbats av en biologisk kris och inte växer som det ska, låga priser på torsk och ett ökande sälbestånd som försvårar för fisket. Med anledning av detta, möttes i slutet av juni representanter för fisket, förädlingsindustrin, kommunen, Region Skåne och Skånes landshövding för ett rundabordssamtal på Marint centrum, för att diskutera vad lokala och regionala aktörer kan göra i den komplexa frågan. Gruppen enades om ett antal åtgärder som man kommer arbeta vidare med gemensamt, däribland att omgående kontakta ansvariga politiker och myndigheter för att lyfta frågorna och kräva handling.

Tänk om plast...

Ett skånskt nätverk har bildats under våren med målet att förändra hur vi tänker om plast och på sikt minska mängden plast i naturen. Länsstyrelsen i

Skåne leder arbetet och Marint centrum deltar med ansvar för plast koppelat till den marina miljön. Finansieringen kommer från projektdeltagarna och Region Skånes miljövårdsfond.

Problemen med plast i naturen – och inte minst i havet – har hamnat högt upp på agendan på senare tid, både internationellt och nationellt. Problematiken är komplex. Det räcker inte att titta på var plasten slutligen hamnar, utan det är viktigt att se alla delar av plastens livscykel: produktionsledet, konsumtionsledet och avfallshanteringen. Det breda användningsområdet för plast gör att aktörer från vitt skilda sektorer berörs.

Många initiativ görs redan idag i Skåne för att öka medvetenheten och minska utsläppen av plast. Genom att ta ett samlat grepp och länka samma olika aktörer är nätverkets ambition att skapa en helhetsbild och möjliggöra synergier i arbetet. Nätverket ska också fungera som en plattform för gemensamma åtgärdsprojekt. Under våren har fokus legat på kunskapsuppbyggnad och informationsspridning mellan olika sektorer. I höst kommer en strategi för att minska mängden plast i naturen att tas fram. Strategin ska innehålla kunskapsunderlag om situationen i Skåne och peka ut prioriteringar och viktiga aktörer.

Kommuner, företag, föreningar och akademien inbjuds att delta kostnadsfritt i nätverket. På www.tankomplast.se finns information och möjlighet att ansluta.

Sälen, skarven och fisken i Östersjön

Allt fler konsumenter efterfrågar färsk fisk som fångas och landas i närområdet. Samtidigt orsakar det stora och växande antalet gråsäl- och skarvar i Östersjön stora problem för yrkesfisket. Såväl sälar som skarvar har blivit experter på att förse sig från fiskenäten och äter eller bitskadar upp till 100 % av fångsten, vilket många gånger resulterar i att det endast finns fiskhuvuden i garnen när de ska vittjas. Detta är en starkt bidragande orsak till att många fiskare lämnar yrket. Förutom denna direkta påverkan på fisket, finns även andra effekter, som spridning av parasiter från säl till fisk och att sälens närvaro skrämmer bort fisken från deras lek- och tillväxtområden.

Marint centrum och Leader sydöstra Skåne deltar i ett internationellt Leaderprojekt som ska sammanställa hur stora de ekonomiska och sociala effekterna av de ökande säl- och skarvpopulationerna är för kustfisket. Befintlig forskning ska sammanfattas och ett stort antal yrkesfiskare ska intervjuas i Sverige, Finland, Estland och Tyskland. Resultaten ska sedan användas som kunskapsunderlag för myndigheter och beslutsfattare.

Det totala antalet gråsäl i Östersjön har ökat med 7 % per år sedan 2000 då samordnad räkning mellan Östersjöstaterna infördes. I Hanöbukten och längs skånska sydkusten är tillväxttakten uppemot 20 % årligen (sedan 2004), till följd av en massiv förflyttning från norr till söder. Den räknade mängden gråsäl i Östersjön är 35 000, vilket enligt forskarna utgör 60-80 % av stammen. Yrkesfiskets uppskattningar av mängden säl är ännu högre, runt 80-100 000 sälar. Även skarven har gradvis blivit ett stort

problem. Tidigare besökte ett fåtal skarvar Östersjön under vintern, men under de senaste decennierna har skarven vuxit från enstaka kolonier till ett bestånd på över 160 000 par.

En renare Hanöbuk - samarbete i miljöns tjänst

Sedan 2015 samarbetar Nordic Sea Winery, Marint centrum och lokala konstnärer tillsammans för en renare Hanöbuk. Konstnärerna förvandlar återvunna ekfat till konstverk, som sedan auktioneras ut. Behållningen delas mellan konstnärerna och Marint centrum som använder medlen till aktiviteter för miljön i Hanöbukten.

Från mitten av maj och fram till den 30 september kan man se alla vintunnorna i och utanför Nordic Sea Winerys showroom i Simrishamn. På <http://nordicseawinery.se/konstevent2018/> kan man se ekfaten och även lägga bud.

I år kommer medlen att användas till en informationssatsning mot nedskräpning i Simrishamn. Lördagen den 4 augusti, på hamnplan, kommer det att finnas en utställning och några aktiviteter med koppling till temat – håll utkik i lokalpressen!

Nova Academys naturvetenskapliga program finns sedan tre år på Marint centrum, vilket innebär att det till sommaren blev dags att vinka av den första kullen studenter. Genom föreläsningar, workshops och utmanande diskussioner har vi haft ett mycket givande utbyte med eleverna, som har lärt oss minst lika mycket som vi förhoppningsvis har lärt dem. Under det sista året valde flera av treorna att ägna sina gymnasiearbeten åt havsrelaterade frågeställningar, alltifrån skräpinventering på stränder till ett datorbaserat spel som lär ut utseendet på de vanligaste fiskarna i Östersjön och attityd- och kunskapsundersökningar bland unga om Östersjöns miljö. Vi önskar alla elever varmt lycka till i framtiden!

Missa inte ... Vårt och IVL:s [seminarium](#) i Almedalen 4/7 kl 15.30 om cirkulär vattenrening.

**Skön sommar
önskar vi på
Marint centrum!**

Marint centrum på Facebook Är du intresserad av havs- och vattenmiljöfrågor eller nyfiken på vad som händer på Marint centrum? Gå gärna med i vår Facebook-grupp, du hittar den genom att söka på Marint centrum Simrishamn. Här uppdaterar vi stort som smått och bollar idéer och byter åsikter med varandra. Välkommen!